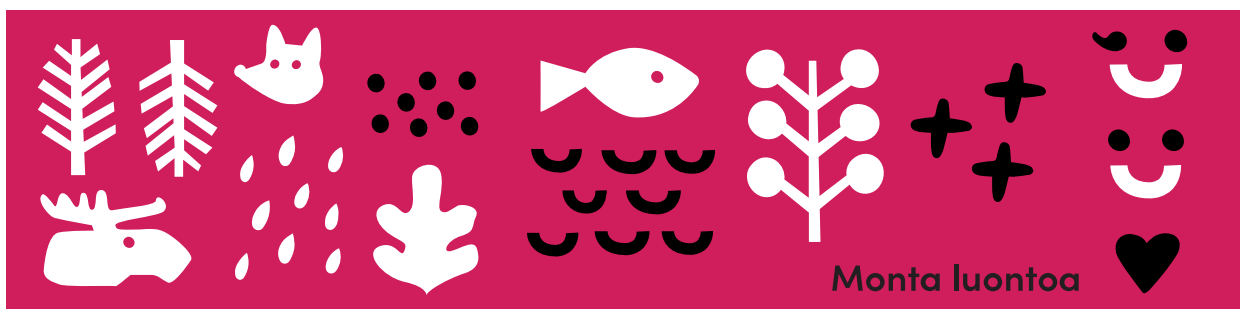

Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualueen valmiussuunnitelma

Hollolan kunta

19.8.2026

SISÄLLYSLUETTELO

1	Strateginen valmiussuunnitelma, varautuminen häiriötilanteisiin	3
2	Elintärkeät ja kriittiset toiminnot sekä niihin kohdistuvat uhkat.....	4
2.1	Varautumisen ja valmiussuunnittelun tarkoitus ja tavoitteet.....	5
2.2	Lainsäädäntö	7
2.3	Sivistys- ja hyvinvointipalveluiden uhka-arviot ja riskien arviointi.....	7
2.4	Painopisteet varautumisen kehittämisessä ja toimenpiteet.....	11
2.5	Häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumiseen liittyvät kustannukset.....	11
2.6	Varautumiskoulutus ja harjoitukset	12
2.7	Valmiussuunnittelun vastuut ja vastuuhenkilöt	12
2.8	Yhteistoiminta varautumisessa.....	12
2.9	Valmius- ja muiden suunnitelmien yhteensovittaminen	13
2.10	Pelastuslaitoksen tuki valmiussuunnittelulle	13
3	Valmiussuunnitelma.....	14
3.1	Häiriötilanteen hallinnan tehtävät ja tavoitteet.....	14
3.2	Johtamisjärjestelmä normaalioloissa.....	14
3.3	Avainhenkilöstön hälyttämis- ja informointijärjestelyt	14
3.4	Sivistys- ja hyvinvointivaliokunnan informointi.....	15
3.5	Tehostettu johtaminen ja tilanteen seuranta	15
3.6	Johtamispaikat.....	15
3.7	Viestinnän ja tiedottamisen peruslinjaukset	15
3.8	Yhteistoiminta pelastuslaitoksen ja poliisin kanssa häiriötilanteen hallinnassa	16
4	Poikkeusolojen valmiussuunnitelma	17
5	Suunnitelman liitteet	18

1 Strateginen valmiussuunnitelma, varautuminen häiriötilanteisiin

1.1 Turvallisuudenhallinta sivistys- ja hyvinvointipalveluissa

Jokaisella oppilaalla on oikeus turvalliseen oppimisympäristöön, ja varhaiskasvatuksessa olevalla lapsella on oikeus terveelliseen ja turvalliseen varhaiskasvatustympäristöön. Kouluilla ja päiväkodeilla on yksikkökohtaiset turvallisuussuunnitelmat, joihin on koottu mm. pelastussuunnitelmat, sisälle suojautumisen suunnitelma ja suunnitelmat väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän estämiseksi. Opiskeluhoitosuunnitelmat tukevat osaltaan oppilaitosten turvallisuuskulttuuria. Edellä mainittuja suunnitelmia päivitetään säännöllisesti ja tarvittavia käytännön toimenpiteitä harjoitellaan. Osa näistä suunnitelmista on opetussuunnitelmaan tai varhaiskasvatussuunnitelmaan liittyviä, ja niitä päivitetään opetus- tai varhaiskasvatussuunnitelmaa päivitettäessä.

Henkilökunnan turvallisuussuunnittelu sisältää mm. työsuojaohjeita, varhaisen tuen mallin ja riskien arvioinnin.

Valmiussuunnitelma on normaaliaikana laadittava ja ylläpidettävä kuvaus toimenpiteistä, joiden avulla opetustoimi ja varhaiskasvatus varmistaa toimintansa jatkumisen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Koulutuksen järjestäjien varautumisvelvollisuus tarkoittaa lakisääteistä velvoitetta **suunnitella, harjoitella ja varmistaa opetustoiminnan jatkuvuus** kaikissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Valmiuslain mukaan julkisilla viranomaisilla, kuten kunnilla ja kuntayhtymillä, on yleinen velvollisuus varautua, ja sivistystoimessa tämä vastuu ulottuu suoraan opetuksen ja kasvatuksen käytännön järjestämiseen.

Turvallisuustilanne on uhkan tasosta johtuva ajallinen yhteiskunnan tila, joka jaetaan normaalioloihin, häiriötilaan ja poikkeusoloihin.

Normaaliolot on jokapäiväinen tila, jossa esiintyvät uhat voidaan ehkäistä ennalta, torjua ja niiden vaikutuksista toipua voimassa olevilla säädöksillä ja voimavaroilla. Normaaliolojen järjestelyt luovat perustan toiminnalle häiriötilassa ja poikkeusoloissa.

Häiriötila on normaalioloissa tapahtuva poikkeava, odottamaton tai äkillinen turvallisuustilan muutos, joka aiheuttaa uhkaa yhteiskunnan toimivuudelle ja väestön turvallisuudelle. Tilanne voi vaatia valtion johdon ja viranomaisten erityisiä toimia. Normaaliolojen häiriötila saattaa edellyttää myös säädösten tarkistamista. Viranomaisten on kuitenkin toimittava normaalien toimivaltuuksiensa puitteissa ja järjestettävä kaikki lakisääteiset palvelut lain vaatimuksia noudattaen.

Poikkeusoloja ovat valmiuslaissa ja puolustustilalaissa säädetty tilanteet, joiden hallitseminen ei ole mahdollista viranomaisten säännönmukaisin toimivaltuuksin tai voimavaroin. Valtioneuvosto voi tällaisessa tilanteessa erikseen säätää valmiuslain eri säännösten käyttöön otosta, jolloin kunta saatetaan osittain vapauttaa järjestämisvastuistaan.

2 Elintärkeät ja kriittiset toiminnot sekä niihin kohdistuvat uhkat

Opetustoimen ja varhaiskasvatuksen kannalta elintärkeitä ja kriittisiä toimintoja ovat

- sähkön ja lämmön saatavuus
- ruokahuollon palvelut
- vesihuolto
- jätevesihuolto
- kuljetuspalvelut
- viesti- ja tietoliikenteen toimintavarmuus
- terveydenhuollon palvelut (opiskeluhoito, neuvola)

Näistä seuraavat toiminnot perustuvat kokonaan tai osittain alihankintaan:

- ruokapalvelut
- kuljetuspalvelut (ostopalvelut)
- siivouspalvelut
- ohjelmistot

Uhkana voi olla

- voimahuollon vakava häiriö
- vesihuollon (ml. jätevesihuollon) häiriötilanne
- polttoainejakelun häiriö
- suuronnettomuus (ottaen huomioon alueelliset erityispiirteet kuten satama, kemikaaliteollisuus, ydinvoimala jne.)
- pandemia tai muu laaja-alainen tartuntatautilanne
- lakko tai muu henkilöstön saatavuuteen vaikuttava tilanne
- elintarvikehuollon vakava häiriö
- kiinteistön käytön estyminen (tulipalo, kosteusvaurio)
- ruokahuollon toimintavarmuus väistötilanteessa
- kuljetuskaluston rajallisuus väistötilanteissa
- tietoliikenteen ja tietojärjestelmien käytettävyyden häiriintyminen/kyberuhka

- Droonit

2.1 Varautumisen ja valmiussuunnittelun tarkoitus ja tavoitteet

Varautumisella tarkoitetaan toimintaa, jolla varmistetaan tehtävien mahdollisimman häiriötön hoitaminen kaikissa tilanteissa. Laki ei salli toiminnan täydellistä alasajoa häiriötilanteessa, vaan lakisääteiset palvelut on järjestettävä häiriöstä huolimatta. Varautumisen tavoitteena on pyrkiä ehkäisemään ennalta häiriö- ja kriisitilanteiden syntyminen sekä toisaalta luoda edellytyksiä häiriötilanteiden ja niiden seurausten hallintaan. Sääntökirjassa varmistetaan, että myös yksityiset toimijat ovat varautuneita häiriötilanteisiin.

Suunnittelutyön aikana tunnistetaan, arvioidaan ja analysoidaan varhaiskasvatukseen, opetustoimeen ja vapaa-aikapalveluihin kohdistuvia uhkia sekä toiminnan haavoittuvuuksia. Lisäksi kartoitetaan ja arvioidaan olemassa olevia ja tarvittavia resursseja, suunnitellaan toimintamalleja, neuvotellaan eri yhteistyötahojen ja sidosryhmien kanssa sekä perehdytetään ja koulutetaan henkilöstöä.

Yhteiskunnan elintärkeät toiminnot turvataan hallinnonalojen välisellä yhteistyöllä. Valtioneuvoston laatimassa yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa 2025 määritellyistä toiminnoista seuraavien toimintojen turvaaminen katsotaan kuuluvan opetus- ja kulttuuriministeriön alaisuuteen ja siten sivistystoimen tehtäväksi.

Sivistyksen ja koulutuksen rooli strategiassa

- **Henkinen kriisinkestävyys:** Koulutus ja sivistys vahvistavat kansalaisten kykyä kestää kriisien aiheuttamia paineita ja torjua disinformaatiota.
- **Peruspalvelujen turvaaminen:** Varhaiskasvatus, koulu- ja oppilaitosverkko sekä vapaa sivistystyö ovat yhteiskunnan keskeisiä peruspalveluja, joiden jatkuvuus turvataan.
- **Osaaminen ja osallisuus:** Sivistys tuottaa kriittistä ajattelua, medialukutaitoa ja osallisuuden kokemuksia, jotka ehkäisevät yhteiskunnan eriarvoisuutta.
- **Kulttuuriomaisuuden suojeleminen:** Opetus- ja kulttuuriministeriön toimialalla varaudutaan myös kulttuuriperinnön ja -omaisuuden suojelemiseen poikkeusoloissa

Häiriötilanteessa kunnan sivistystoimen tehtävänä on turvata kaikki sen tuottamat palvelut mahdollisimman pitkään, mutta tilanteen pitkittyessä turvataan erityisesti elintärkeät palvelut kuten opetus ja varhaiskasvatus.

Opetuksen ja varhaiskasvatuksen ylläpitäminen on osa yhteiskunnan henkistä kriisinkestävyyttä. Tähän liittyvät

- uhkien ja erilaisten kriisien käsitteleminen opetuksessa
- valmius kaiken ikäisille kohdennetun opetustoiminnan hyödyntämiseen kansalaistiedottamisen ja -vaikuttamisen kanavana
- muu yhteiskunnan henkistä ja sosiaalista eheyttä ylläpitävä, väestön luottamusta yhteiskunnan toimintaan lisäävä ja maanpuolustustahtoa vahvistava toiminta.

Pienten lasten osallistuminen varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen myös häiriötilanteissa tai poikkeusoloissa vähentää vanhempien tarvetta jäädä pois omista kriittisistä työtehtävistään hoitamaan lapsiaan kotona. Koulussa ja päiväkodissa on myös turvallisia aikuisia, joilla on iso merkitys niille lapsille, joiden kotioiloissa ei välttämättä ole mahdollista tarjota turvallisia rutiineja. Nuorten osallistuminen opetukseen tai koulutukseen on puolestaan omiaan vähentämään yleistä rauhattomuutta, joka voi syntyä laajamittaisesta toimettomuudesta. Lyhytkin keskeytys lähiopetuksessa voi aiheuttaa merkittävää haittaa lapsen oppimiselle.

Poikkeusoloissa opetuksen ja varhaiskasvatuksen toimivuus on ensisijaista ja muu sivistystoimi toimii kulloistenkin mahdollisuuksien rajoissa ja käytettävissä olevan henkilökunnan voimin. Koulujen ja päiväkotien toiminnan jatkumisesta poikkeusoloissa huolehditaan, ottaen huomioon myös väestönsuojelun vaatimukset.

Koulujen tulee varautua mahdollisiin vakavampiin tilanteisiin, joissa esimerkiksi paljon henkilöstöä on poissa työstä. Jotta opetusta voidaan jatkaa myös näissä tilanteissa, opetuksen järjestäjän on tärkeää suunnitella etukäteen esimerkiksi koulujen keskinäistä yhteistyötä ja tarvittaessa sopia yhteistyöstä muiden opetuksen järjestäjien kanssa.

Koulutyön keskeyttäminen on viimesijainen vaihtoehto, jos koulutyötä ei voida pakottavasta syystä jatkaa eikä etäopetustakaan voida järjestää tai opetusta ei voida myöskään järjestää yhteistyössä toisen koulun tai muiden opetuksen järjestäjien kanssa. Erityisen pakottavasta syystä koulutyö voidaan siis joutua keskeyttämään. Normaaliin koulutyöhön tulee palata heti kun pakottava syy poistuu. Ensisijaisena perusteena kaikille ratkaisuille tulee olla oppilaan etu.

Jos opetuksen järjestämisessä tulee keskeytyksiä, voidaan opetusta jatkaa viikon 22 jälkeen lisäämällä työpäiviä enintään kuudella päivällä, jos opetussuunnitelman tavoitteita ei voida muutoin saavuttaa. Päätöksen opetuksen keskeyttämisestä ja pitämättä jääneiden päivien korvaamisesta päätetään kunnan hallintosäännön mukaisesti.

2.2 Lainsäädäntö

Valmiuslaki (1552/2011) 12§, 88§, 109§: Yleinen varautumis- ja valmiussuunnittelovelvoite sekä valtioneuvoston toimivalta vapauttaa kuntaa varhaiskasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen järjestämisvastuusta.

Pelastuslaki (379/2011) 2 §, 46 §, 47 §: Velvollisuus osallistua pelastustoiminnan suunnitteluun, myös eri hallinnonaloilla yhteistoiminnassa keskenään.

Varhaiskasvatuslaki (540/2018) 5 §, 10 §, 11 §, 35 §: Kunnan velvollisuus järjestää varhaiskasvatusta kunnassa esiintyvän tarpeen edellyttämässä laajuudessa, lapsen oikeus terveelliseen ja turvalliseen varhaiskasvatusympäristöön (johon kuuluu myös riittävä henkilökunta) sekä lapsen oikeus ravintoon.

Perusopetuslaki (1267/2013) 29 §, 30 §, 31 §, 32 §: Opetukseen osallistuvan oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, oppilaan oikeus jokapäiväiseen opetukseen, tukeen, ateriaan ja koulukuljetukseen.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013) 4 §, 15 §: Opiskelijoiden turvallisuuden edistäminen yhteisöllisellä opiskeluhoollolla, opiskelijan oikeus opiskeluhoollon palveluihin.

Terveystieteidenhuoltolaki (1326/2010) 16 §: Kouluympäristön turvallisuuden edistäminen ja seuranta.

Tartuntatautilaki (1227/2016) 58 §: Kunnan tartuntatautiviranomaisen tai aluehallintoviraston toimivalta päättää oppilaitoksen tai päiväkodin sulkemisesta

Nuorisolaki (1285/2016) 8 §, 9§: Kunnan vastuu nuorisotyön ja -toiminnan järjestämisestä sekä monialaisesta yhteistyöstä

2.3 Sivistys- ja hyvinvointipalveluiden uhka-arviot ja riskien arviointi

Alla olevissa taulukoissa on yksinkertainen riski- ja haavoittuvuusanalyysi, jossa tarkastelun kohteena ovat kohdassa 1.2 mainitut uhat:

Seuraavat arviot on tehty [Hollolan kunnan perusopetusyksikköihin] kohdistuvien vaikutusten perusteella.

Häiriö- tilanne	Toden- näköisyys	Seurausten vakavuus	Oma resurssi	Ulkoinen resurssi	Yhteensä
Alla kuvataan tilanne, joka vaikeuttaa perusopetuksen tehtävän hoitamista. Rivillä	1=hyvin epätodennäköinen	1=rajoitettu 2=kohtalainen	1=erittäin hyvä 2=hyvä	1=erittäin hyvä 2=hyvä	Rivin yhteissumma, apuna resurssien suuntaamisessa, piste-arvot välillä 4-

sivulle päin tarkastellaan häiriön vaikuttavuutta.	2=melko epätodennäköinen 3= mahdollinen 4=todennäköinen 5= hyvin todennäköinen	3=vakava 4=erittäin vakava 5=kriittinen	3=kohtuullinen 4=heikko 5=erittäin heikko	3=kohtuullinen 4=heikko 5=erittäin heikko	20, "mitä pienempi sen parempi"
Voimahuollon vakava häiriö	3	2	2	2	9
Vesihuollon (ml. jätevesihuollon) häiriötilanne	2	2	2	2	8
Polttoainejakelun häiriö	2	2	5	2	11
Suuronnettomuus	2	2	4	2	10
Pandemia/laaja tartuntatauti	3	3	3	2	11
Muu henkilöstön saatavuuteen vaikuttava tilanne	3	2	3	4	12
Elintarvikehuollon vakava häiriö	2	3	2	2	9
Kiinteistön käytön estyminen	3	4	2	3	12
Ruokahuolto väistötilanteessa	3	2	2	2	9
Kuljetuskalusto väistötilanteessa	3	2	4	4	13
Tietoliikenteen häiriintyminen/kyberuhka	4	4	3	3	14
Drooni-uhka	2	2	3	3	10

Taulukko 1: Perusopetuksen riski- ja haavoittuvuusanalyysi

Seuraavat arviot on tehty [Hollolan kunnan varhaiskasvatusyksikköihin] kohdistuvien vaikutusten perusteella.

Häiriö- tilanne	Toden- näköisyys	Seurausten vakavuus	Oma resurssi	Ulkoinen resurssi	Yhteensä
Alla kuvataan tilanne, joka vaikeuttaa perusopetuksen tehtävän hoitamista. Rivillä sivulle päin tarkastellaan häiriön vaikuttavuutta.	1=hyvin epätodennäköinen 2=melko epätodennäköinen 3= mahdollinen 4=todennäköinen 5= hyvin todennäköinen	1=rajoitettu 2=kohtalainen 3=vakava 4=erittäin vakava 5=kriittinen	1=erittäin hyvä 2=hyvä 3=kohtuullinen 4=heikko 5=erittäin heikko	1=erittäin hyvä 2=hyvä 3=kohtuullinen 4=heikko 5=erittäin heikko	Rivin yhteissumma, apuna resurssien suuntaamisessa, pistearvot välillä 4-20, "mitä pienempi sen parempi"
Voimahuollon vakava häiriö	3	3	3	3	12
Vesihuollon (ml. jätevesihuollon) häiriötilanne	2	3	2	2	9
Polttoainejakelun häiriö	2	2	5	2	11
Suuronnettomuus	2	3	4	2	11
Pandemia/laaja tartuntatauti	3	3	3	2	11
Muu henkilöstön saatavuuteen vaikuttava tilanne	3	2	3	3	11
Elintarvikehuollon vakava häiriö	2	3	2	2	9
Kiinteistön käytön estyminen	3	4	3	3	13
Ruokahuolto väistötilanteessa	3	3	2	2	10
Kuljetuskalusto väistötilanteessa	3	2	4	4	13
Tietoliikenteen häiriintyminen/kyberuhka	4	4	3	3	11
Drooni-uhka	3	3	3	3	12

Taulukko 2: Varhaiskasvatuksen riski- ja haavoittuvuusanalyysi

Seuraavat arviot on tehty [Hollolan kunnan vapaa-aikapalveluihin] kohdistuvien vaikutusten perusteella.

Häiriö-tilanne	Toden-näköisyys	Seurausten vakavuus	Oma resurssi	Ulkoinen resurssi	Yhteensä
Alla kuvataan tilanne, joka vaikeuttaa perusopetuksen tehtävän hoitamista. Rivillä sivulle päin tarkastellaan häiriön vaikuttavuutta.	1=hyvin epätodennäköinen 2=melko epätodennäköinen 3= mahdollinen 4=todennäköinen 5= hyvin todennäköinen	1=rajoitettu 2=kohtalainen 3=vakava 4=erittäin vakava 5=kriittinen	1=erittäin hyvä 2=hyvä 3=kohtuullinen 4=heikko 5=erittäin heikko	1=erittäin hyvä 2=hyvä 3=kohtuullinen 4=heikko 5=erittäin heikko	Rivin yhteissumma, apuna resurssien suuntaamisessa, pistearvot välillä 4-20, "mitä pienempi sen parempi"
Voimahuollon vakava häiriö	3	2	5	2	12
Vesihuollon (ml. jätevesihuollon) häiriötilanne	3	2	5	2	12
Polttoainejakelun häiriö	2	1	5	3	11
Suuronnettomuus	2	2	3	2	9
Pandemia/laaja tartuntatauti	4	3	2	2	11
Muu henkilöstön saatavuuteen vaikuttava tilanne	1	1	2	2	6
Elintarvikehuollon vakava häiriö	1	1	1	1	4
Kiinteistön käytön estyminen	3	2	4	4	13
Ruokahuolto väistötilanteessa	1	1	1	1	4
Kuljetuskalusto väistötilanteessa	1	1	1	1	4
Tietoliikenteen häiriintyminen/kyberuhka	4	3	2	2	11
Drooni-uhka	3	4	3	4	14

Taulukko 3: Vapaa-aikapalveluiden riski- ja haavoittuvuusanalyysi

2.4 Painopisteet varautumisen kehittämisessä ja toimenpiteet

Opetuksen kehittämisessä otetaan huomioon opetuksen ja kasvatuksen mahdollisuudet välittää tietoa uhkista ja niihin varautumisesta. Henkistä kriisinkestävyyttä voidaan vahvistaa opetussuunnitelman laaja-alaisten osaamisalueiden avulla tai osana monialaisia oppimiskokonaisuuksia. Oppilaille ja opiskelijoille välitetään suomalaisen yhteiskunnan arvomaailma sekä tietoa väestön turvallisuudesta, vastuullisesta käyttäytymisestä elämän eri tilanteissa sekä kokonaisuunpuolustuksesta ja turvallisuuspolitiikasta.

Yksiköt suunnittelevat kunnan strategiset tavoitteet huomioon ottaen käytännön toimenpiteitä, joihin ryhdytään, mikäli toiminta vaikeutuu tai estyy häiriötilanteen johdosta. Yksiköille laaditaan toimintakortteja, joille suunnitellaan keskeiset toimenpiteet ja toimintaperiaatteet mahdollisimman konkreettisesti. Toimintakortit kootaan valmiussuunnitelman liitteiksi.

Sivistys- ja hyvinvointipalveluiden toimintakortit

- Tulipalo
- Sähkökatkot (pitkät ja lyhyet n.2 h)
- Väkivallan uhka
- Kuolemantapaukset (kriisityö)
- Suuronnettomuudet
- Terveysten laajamittainen ja vakava häiriintyminen
- Luonnon aiheuttamat onnettomuudet ja ympäristöuhat
- Drooniuhat

Toimintakorteissa on seikkaperäinen luettelo tilanteen eri vaiheissa tehtävistä toimenpiteistä. Lisäksi niissä määritellään tilannekohtaisesti, mitkä ovat eri viranomaisten ja muiden sidosryhmien roolit. Joissakin tilanteissa mikään viranomainen ei varsinaisesti ole johtovastuussa, vaan jokainen taho toimii oman toimivaltansa puitteissa tilanteen saamiseksi hallintaan.

Samoissa tai läheisissä kiinteistöissä toimivat perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen yksiköt suunnittelevat myös tilojen yhteiskäytön periaatteet, mikäli väistäminen on mahdollista pienemmässä mittakaavassa. Kaikessa suunnittelussa ja häiriötilanteiden toimenpiteissä on pyrittävä myös kustannustehokkuuteen.

2.5 Häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumiseen liittyvät kustannukset

Kukin toimijataho miettii varautumiseen liittyvät kustannukset omalla tulosalueellaan.

2.6 Varautumiskoulutus ja harjoitukset

Yksiköt harjoittelevat pelastuslaitoksen ohjeiden mukaisesti lukuvuoden aikana kiinteistöistä poistumista. (Sisälle suojautumista) turvallisuuskävely toteutetaan lukuvuosittain.

Sivistys- ja hyvinvointipalveluiden henkilökunnan varautumiskoulutuksesta tehdään suunnitelma, josta vastaa sivistys- ja hyvinvointipalveluiden johtoryhmä. Suunnitelma on osa henkilöstö- ja koulutussuunnitelmaa

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut huolehtivat siitä, että varautumisen vastuuhenkilöillä on riittävä mahdollisuus kouluttautua ja pitää tietonsa ja taitonsa ajan tasalla.

2.7 Valmiussuunnittelun vastuut ja vastuuhenkilöt

Sivistys- ja hyvinvointipalveluiden valmiussuunnittelusta vastaa sivistys- ja hyvinvointipalveluiden johtoryhmä.

Yksikkökohtaisesta valmiussuunnittelusta ja mahdollisesti tarvittavasta yksikköjen yhteistoiminta-alueen suunnittelusta vastaa kunkin yksikön johtaja. Hän vastaa myös siitä, että

- johtajalle nimetään varahenkilö
- henkilökunta perehtyy suunnitelmaan
- henkilökunta harjoittelee suunnitelman mukaisesti
- henkilökunta osallistuu käytännön toimenpiteisiin

2.8 Yhteistoiminta varautumisessa

Valmiussuunnittelussa tulee ottaa huomioon ulkopuolisiin tahoihin liittyvät haasteet ja yhteistyömahdollisuudet, esimerkiksi:

- Yksityiset varhaiskasvatuksen palveluntuottajat (onko toimijalla oma valmiussuunnitelma; vapautuuko henkilöresursseja, jos toiminta ajetaan alas)
- Kolmas sektori (apua ja tukea häiriötilanteessa) seurakunta
- Lähialueen kunnat (väistöä kuntarajojen yli, yhteishankinnat, henkilö- ja materiaalisten resurssien yhteiskäyttö)

2.9 Valmius- ja muiden suunnitelmien yhteensovittaminen

Sivistys- ja hyvinvointipalveluiden valmiussuunnitelmaa tulee tarkastella rinnakkain kunnan muiden toimintojen, esimerkiksi ruokapalvelun, tietohallinnon ja elinvoiman palvelualueen suunnitelmien kanssa.

Myös opetustoimen ja varhaiskasvatuksen sisällä on tarkasteltava eri yksiköiden suunnitelmia rinnakkain niin, etteivät ne ole ristiriidassa keskenään.

Varhaiskasvatuksen palveluntuottajilla (sääntökirja) on omat valmiussuunnitelmat, ne tulee yhteensovittaa isäntäkunnan suunnitelmien kanssa, jotta voidaan varmistaa, että suunnitelmat yhdessä kattavat kaikki lapset ja oppilaat eivätkä ole keskenään ristiriidassa. Jos yksityisillä toimijoilla ei ole omia suunnitelmia, kunnan tulee huomioida näiden palvelujen piirissä olevat lapset omissa suunnitelmissaan.

Jos suunnitelmiin liittyy vapaaehtoistyövoiman käyttöä eri tilanteissa, tämä tulee koordinoida muiden hallinnonalojen kanssa niin, ettei useampi toimija laske samojen henkilöiden varaan.

2.10 Pelastuslaitoksen tuki valmiussuunnittelulle

Pelastuslaitos neuvoo ja ohjaa tarvittaessa kuntaa valmiussuunnittelussa ja turvallisuuskäytäntöjen harjoittelussa, sekä järjestää koulutusta muun muassa suojelualueen päälliköille.

3 Valmiussuunnitelma

3.1 Häiriötilanteen hallinnan tehtävät ja tavoitteet

Häiriötilanteessa kunnan sivistys- ja hyvinvointipalveluiden tavoitteena on käynnistää kokonaan tai osittain keskeytynyt toiminta mahdollisimman nopeasti. Kunnan johtoryhmä selvittää tilannekuvan ja tarvittavat resurssit. Johtajia, johtoryhmiä ja muita vastuuhenkilöitä ohjeistetaan. Toiminta suunnitellaan uusiin olosuhteisiin olemassa olevien valmiussuunnitelmien mukaisesti.

3.2 Johtamisjärjestelmä normaalioloissa

Normaalioloissa opetustoimen ja varhaiskasvatuksen eri toimintoja johtavat seuraavat tahot (tehtävä tai henkilö):

- Sivistystoimen kokonaisuus: Sivistys- ja hyvinvointijohtaja
- Perusopetus: Aluerehtorit
- Esiopetus ja varhaiskasvatus: Varhaiskasvatuspäällikkö
- Vapaa-aikapalvelut: Vapaa-aikapäällikkö
- Koulujen ja päiväkotien tilat: Elinkaarikoulut, Tilapalvelut
- Ruokapalvelut: Elinvoimajohtaja
- Siivouspalvelut: Elinvoimajohtaja

3.3 Avainhenkilöstön hälyttämis- ja informointijärjestelyt

Kunnan sivistys- ja hyvinvoinnin palvelualueen noudatetaan seuraavanlaista hälyttämis- ja informointijärjestelyä:

- yksiköllä tilanteen havainnut henkilö tiedottaa yksikön johtoa tilanteesta
- yksikön johtaja arvioi tilanteen vakavuuden
- yksikön johtaja tiedottaa tilanteesta tahoja, joiden tulee toteuttaa tilanteen vaatimia toimenpiteitä (esim. päivystävä talonmies, tietohallinto)
- yksikön johtaja tiedottaa omia esimiehiään

Lähtökohtaisesti hälyttämis- ja informointijärjestelyssä noudatetaan kunnan kriisiviestintäsuunnitelmaa.

Ensietieto häiriötilanteesta voi tulla yllättävistäkin suunnista, eikä voida luottaa esimerkiksi siihen, että pelastusviranomainen on aina tietoinen häiriöstä. Edellä mainitun hälytysketjun ensimmäisessä kohdassa ”tilanne” tarkoittaa sen vuoksi myös toisen käden tietoa, joka antaa aiheutta tilanteen selvittelyyn.

3.4 Sivistys- ja hyvinvointivaliokunnan informointi

Luottamushenkilöiden informoinnista vastaa palvelualuejohtaja ja hänen ollessaan estyneenä hänen sijainen (eteläisen alueen aluerehtori). Valiokunnan puheenjohtaja tiedotetaan ensimmäisenä, samoin valiokunnan pöytäkirjanpitäjää, jolla on lautakunnan jäsenten yhteystiedot. Valiokuntaa tiedotetaan mahdollisimman nopeasti. Operatiiviset toiminnot ovat kuitenkin ensi sijalla.

3.5 Tehostettu johtaminen ja tilanteen seuranta

Häiriötilanteen vaatiessa tilanteen seurantaa ja tilannetietoisuutta tehostetusta johtamisesta vastaa häiriötilanteen kunnan johtoryhmä.

3.6 Johtamispaikat

Häiriötilanteen johtokeskuksena sivistys- ja hyvinvointipalveluissa toimii Salpakankaan koulun rehtorinhuone. Tilanteesta riippuen alueille voidaan perustaa alueellisia johtokeskuksia.

Tilannetta voidaan myös johtaa etäyhteyksien kautta, jos tilanne sitä sallii tai edellyttää. Toimialajohtaja päättää, miten tilannetta johdetaan. Etäyhteyksiä käytettäessä on huolehdittava riittävästä tietoturvasta.

3.7 Viestinnän ja tiedottamisen peruslinjaukset

Lähtökohtaisesti tiedottamisesta vastaa yksikön johtaja tai hänen varahenkilönsä. Opetustoimen ja varhaiskasvatuksen johdolla tiedotusvastuu on silloin, kun on kyse laaja-alaisesta tai vakavasta kriisitilanteesta. Tällöin kriisitilanne on vaikutuksiltaan laaja tai koskee useita yksiköjä. Tiedottamisessa noudatetaan viranomaisohjeita.

Erityisesti on suunniteltava, miten huoltajia informoidaan tilanteesta ja mitä kanavia silloin käytetään, jotta tieto on varmasti luotettava, oikea-aikainen ja saavutettava (esim. erikieliset ja toimintakyvyltään rajoitteiset huomioiden). Suunnittelussa on otettava huomioon riski, että

normaali tietoliikenne ei toimi. Toimintatavoista tulee kertoa vastaanottajille etukäteen, jotta he tietävät, mistä hakea luotettavaa tietoa.

3.8 Yhteistoiminta pelastuslaitoksen ja poliisin kanssa häiriötilanteen hallinnassa

Pelastuslaitos vastaa häiriötilanteen kokonaisuuden koordinoinnista ja toimenpiteistä. Yksiköt toimivat pelastuslaitoksen ja poliisin ohjeiden mukaisesti mm. pelastustoimintaan ja väestön suojaamiseen liittyvissä asioissa.

4 Poikkeusolojen valmiussuunnitelma

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut noudattavat poikkeusoloissa kunnan yhteisiä ohjeita. Kunnan johtoryhmä tai toimialan johtaja päättää valtioneuvoston asettamien rajojen puitteissa toiminnan jatkumisesta.

- opetuksen ja siihen liittyvien ateria-, kuljetus- ja majoitusetuuksien järjestämisen rajoittamisesta välttämättömien opetus- ja koulutuspalvelujen turvaamiseksi
- aamu- ja iltavuorojen käyttämisestä opetuksessa
- varhaiskasvatuspalvelujen järjestämisen rajoittamisesta siltä osin kuin vanhemmat tai huoltajat voivat järjestää hoidon muutoin

Tarvittaessa palveluiden toteuttamiseen täytyy varata tarvittava määrä henkilöstöä sivistystoimen muilta toiminnoilta.

Varhaiskasvatuspalvelujen järjestämisvastuu ei missään tilanteessa lakkaa kokonaan. Sen vuoksi on välttämätöntä tehdä toiminnan jatkamiseen ja mahdolliseen keskittämiseen liittyvää suunnittelua. Yksiköiden sijoittuminen poikkeustilanteissa on kuvattu liitteessä Väistösuunnitelma.

5 Suunnitelman liitteet

- SIHY toimintakortit
- SIHY väistösuunnitelma2026 (Suunnitelma opetus- ja varhaiskasvatustoiminnan keskittämiseksi)
- SIHY yhteystiedot